

**God behandling av personuppgifter
i släktforskning och släktorganisationer**

Uppförandekodexar för släktforskningsbranschen

Genealogiska Samfundet i Finland

Sukuseurojen Keskusliitto SSK ry

Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto ry

Finlands Släkthistoriska förening rf

11.6.2008

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 Definitioner i personuppgiftslagen	3
1.2 Avsikten med uppförandekodexarna	3
2. Tillämpning av personuppgiftslagen på släktforskningsregister	4
2.1 Släktforskningens specialställning i personuppgiftslagen	4
2.2 Personuppgiftslagens tillämpningsområde inom släktforskningen	4
2.3 Vilka uppgifter får registreras i ett släktforskningsregister?	5
2.4 Vilka uppgifter får inte registreras i ett släktforskningsregister?	5
3 Den registeransvariges skyldigheter	6
3.1 Aktsamhetsplikt	6
3.2 Planering av behandlingen av personuppgifter	6
3.3 Skydd av uppgifterna	6
3.4 Registerbeskrivning	6
4 Den registrerades rättigheter	7
4.1 Information om behandlingen av uppgifter	7
4.2 Rätt till insyn	7
4.3 Rättelse av en uppgift	7
4.4 Förbuds rätt	8
5 Specialfall	8
5.1 Förhållandet mellan ett personregister och en släktpublikation	8
5.2 Ett fotografi som personuppgift	8
5.3 Tidningsurklippssamling	9
5.4 Behandling av personuppgifter på uppdrag av någon annan	9
5.5 Utlämnande av personuppgifter till utlandet	9
5.6 Arkivering av släktforskningsregister	9
Bilaga 1: Registerbeskrivning för släktforskningsregister (modell)	10
Bilaga 2: Registerbeskrivning för medlemsregister (modell)	11
Referenser	12

1 Inledning

1.1 Definitioner i personuppgiftslagen

Integritetsskyddet hör till medborgarens grundlagsenliga rättigheter. Var och en har rätt att veta och bestämma hur de personuppgifter som gäller en själv används. Om god behandlingssed av personuppgifter bestäms i personuppgiftslagen. Den bestämmer hur personuppgifter ska behandlas så att integritetsskyddet eller de övriga grundläggande rättigheterna inte äventyras.¹

De grundläggande rättigheterna gäller endast levande personer. Därmed gäller även bestämmelserna i personuppgiftslagen endast levande personers integritetsskydd. Om skyddet av känsliga uppgifter om avlidna personer bestäms särskilt i offentlighetslagen.² Dessutom bör man beakta strafflagens bestämmelser om kränkning av den avlidnes minne och ärekränkning.

Personuppgiftslagens definition av *personuppgift* är mycket bred. Som personuppgift kan uppfattas vilken anteckning som helst om en person eller hans familj på vilken personen kan kännas igen.³ På motsvarande sätt är behandling av personuppgifter vilken åtgärd som helst som vidtas en anteckning om en person på vilken personen kan kännas igen.⁴ Utgående från dessa definitioner är släktforskning alltid behandling av personuppgifter.

Den person som en personuppgift gäller kallas *registrerad*.⁵ I ett personregister som förs i släktforskningsssyfte, ett *släktforskningsregister*⁶, är den registrerade medlem i den undersökta släkten. Den registrerades make och minderåriga barn hör till hans personuppgifter.

Personuppgiftslagen ger också begreppet *personregister* en bred definition.⁷ I lagen avses med personregister en datamängd som innehåller personuppgifter och som består av anteckningar som hör samman på grund av sitt användningsändamål, och som har ordnats så att information om en bestämd person kan erhållas med lätthet. Personregistret kan vara ett manuellt kartotek, men all automatisk behandling av personuppgifter (till exempel på hårddisk, cd-skiva eller internet) lyder under personuppgiftslagen. Även om personregistret har överförts till mikrofilm eller -kort är det fortfarande ett personregister.

Registeransvarig är den person eller sammanslutning för vars bruk personregistret inrättats, som upprätthåller det och har rätt att besluta om det.⁸ Den registeransvarige kan vara en släktförening eller en släktforskare. En sammanslutning som bedriver släktforskning kan vid behov utnämna en eller flera personer till ansvars personer för registret.

Eftersom släktforskningsverksamheten styrs av flera olika lagar är det viktigt att hålla i minnet vilken del av släktforskningen som lyder under vilken lag. Personuppgiftslagen reglerar behandlingen och skyddet av de personuppgifter släktforskaren insamlat och registrerat i ett register, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen) och befolkningsdatalagen å sin sida under vilka förutsättningar en myndighet kan utlämna uppgifter åt en släktforskare. 10 § i grundlagen skyddar medborgarnas privatliv, men 12 § ger släktforskare och släktorganisationer rätt att använda sin yttrandefrihet till exempel genom att publicera en släktbok ”utan att någon i förväg hindrar detta”.

1.2 Avsikten med uppförandekodexarna

Personuppgiftslagen gör det möjligt att utarbeta branschspecifika uppförandekodexar.⁹ Sammanslutningar som representerar branschen, till exempel centrala organisationer, kan skriva uppförandekodexar åt sin medlemskår med anvisningar om tillämpning av personuppgiftslagen och god databehandling.

Uppförandekodexarna för släktforskningsbranschen har utarbetats av de nationella organisationerna inom släktbranschen Genealogiska Samfundet i Finland (grundat 1917), Sukuseurojen Keskusliitto SSK ry (grundad 1979), Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto ry (grundad 1999) och Finlands Släkthistoriska förening rf (grundad 2004).

Avsikten med uppförandekodexarna är att skapa branschspecifika direktiv om behandling av personuppgifter och framföra tolkningar och rekommendationer om hur vissa bestämmelser i personuppgiftslagen ska tillämpas inom branschen. Strävan är att ge branschen information om god och riktig databehandling, så att de grundläggande rättigheter som tryggar de registrerades integritetsskydd kan beaktas och problemsituationer därmed undvikas.

Dataombudsmannens byrå har publicerat ett direktiv om påföljdssystemet enligt personuppgiftslagen.¹⁰ Direktivet behandlar tillsynsmyndigheternas åtgärder, straffrättsliga påföljder, skadeståndsskyldighet och disciplinära påföljder. I påföljdssystemet beskrivs påföljderna av brott mot eller försummelse av lagstiftningen.

De här uppförandekodexarna gäller personregister som förs i släktforskningssyfte oberoende av om uppgifterna insamlas och registreras för hobby- eller yrkesverksamhet eller om den registeransvarige är en privatperson, en släktförening, ett företag eller en annan sammanslutning. De anvisningar och tolkningar av personuppgiftslagen som ges här kan givetvis inte omfatta alla tänkbara situationer, men de ger släktforskarna och släktföreningarna huvudriktlinjer för tillämpningen av bestämmelserna i personuppgiftslagen. Likaledes kan inte alla begrepp definieras uttömmande, eftersom de registeransvarigas behov och användningen av registren varierar.

Dataombudsmannen har granskat de här uppförandekodexarna. Genom att följa anvisningarna i uppförandekodexarna kan släktforskare och släktorganisationer i så stor utsträckning som möjligt använda den rätt att forska om levande personer som de tillskrivs i personuppgiftslagen och samtidigt aktivt verka för att trygga personernas integritetsskydd.

2. Tillämpning av personuppgiftslagen på släktforskningsregister

2.1 Släktforskningens specialställning i personuppgiftslagen

Enligt den allmänna principen om behandling av personuppgifter får ett personregister med levande personers personuppgifter skapas endast då den registrerade själv eller datasekretessnämnden har gett lov därtill eller då det föreligger en s.k. saklig anknytning mellan den registeransvarige och den registrerade (till exempel ett kundförhållande).¹¹ Den här bestämmelsen gäller ändå inte släktforskning.

Personuppgiftslagen ger alltså släktforskningen lättnader i detta avseende. När avsikten med behandlingen av personuppgifter är släktforskning får en släktforskare och släktorganisation samla in och registrera personuppgifter om levande personer i ett register.¹² I praktiken innebär detta att var och en har rätt att bilda och upprätthålla ett släktforskningsregister om valfri släkt utan att särskilt be om lov av varje levande person som införs i registret.

Också släktforskningsregister lyder under personuppgiftslagens krav på ändamålsbundenhet. Uppgifterna i ett personregister får användas endast för det ändamål de ursprungligen insamlats för.¹³ Uppgifterna i ett släktforskningsregister får inte lämnas ut för annat ändamål än släktforskning, inte till exempel till ett företag som bedriver direktmarknadsföring.

2.2 Personuppgiftslagens tillämpningsområde inom släktforskningen

Personuppgiftslagen tillämpas inte på släktforskningsregister som innehåller uppgifter endast om avlidna personer.

Personuppgiftslagen tillämpas inte på släktforskningsregister som innehåller levande personer när släktforskaren behandlar personuppgifterna uteslutande för personliga eller därmed jämförbara sedvanliga privata syften.¹⁴ Med sedvanliga privata syften avses att släktforskaren

- a) visar sitt släktforskningsregister och utskrifter av det för personer i sin närmaste krets¹⁵ eller
- b) lämnar ut uppgifter ur sitt släktforskningsregister åt en annan släktforskare. Den som lämnar ut uppgifter åt en annan släktforskare bör se till att mottagaren behandlar uppgifterna uteslutande för privata släktforskningssyften.

Personuppgiftslagen bör tillämpas och den registeransvariges skyldigheter uppfyllas

- a) om ett släktforskningsregister som innehåller levande personers personuppgifter läggs fram för en större grupp än personerna i den närmaste kretsen (till exempel på ett släktmöte) eller
- b) om delar eller utskrifter ur registret lämnas ut till andra än personer i den registeransvariges egen närmaste krets (till exempel för utgivning av en släktbok) eller
- c) om personuppgifter sprids ut i ett öppet nätverk.¹⁶

2.3 Vilka uppgifter får registreras i ett släktforskningsregister?

Enligt personuppgiftslagen får man i ett släktforskningsregister om en person i den undersökta släkten och dennes make samla in och registrera namn, födelsedatum och -ort, vigseldatum, dödsdatum och -ort, grad och yrke¹⁷ samt adressuppgifter och övriga uppgifter som behövs för släktforskningen.¹⁸

Släktforskaren och släktföreningen avgör själva vilka de ”övriga uppgifter som behövs för släktforskningen” är.¹⁹ Då bör ändå beaktas vad som bestäms om känsliga uppgifter om levande personer (se avsnitt 2.4). Vilka uppgifter som behövs för släktforskningen kan variera stort mellan personer som avlidit för länge sedan och levande personer. Till exempel uppgifter om sjukdomar och brott är inom släktforskningen en väsentlig del av de fåtaliga personuppgifterna om tidigare generationer, medan det för levande personer är frågan om känsliga uppgifter som får registreras endast med den registrerades tillstånd.

I släktforskningen kommer det ofta fram uppgifter som inte enligt personuppgiftslagen är känsliga, men vars publicering den registrerade själv kan uppfatta som problematisk. Det kan vara frågan om sådana uppgifter som adoption, utomäktenskapliga barn och erkännande av faderskap. Med sådana här uppgifter bör släktforskaren iaktta stor försiktighet om det till exempel finns en möjlighet att ett adoptivbarn inte känner till sin bakgrund. I ovannämnda situationer är det tillrådligt att alltid diskutera med de registrerade om hur de vill att uppgifterna registreras i släktforskningsregistret.

Den registeransvarige bör se till att de uppgifter som registreras i släktforskningsregistret är riktiga.²⁰ Därför är det tillrådligt att de personuppgifter som registreras i släktforskningsregistret i första hand insamlas ur myndigheternas befolkningsregister, men att de också ges till de berörda personerna för kontroll när en familjehelhet är färdig. Vid samma tillfälle är det tillrådligt att till exempel med en personuppgiftsblankett be personen om sådana personuppgifter som inte går att finna i myndighetskällor eller arkiv.

Ur ett annat personregister (till exempel en myndighets eller en privatpersons personregister) får till ett släktforskningsregister utlämnas de uppgifter som man har rätt att samla in och registrera i släktforskningsregister, om den registrerade inte har förbjudit utlämnande av sina uppgifter.²¹

Det är viktigt att notera att registreringen av en personuppgift alltid bör bedömas utgående från det egna släktforskningsregistret. Det kan till exempel vara nödvändigt att informera den registrerade om behandlingen av en personuppgift om en levande person som publicerats i en dagstidning eller en släktbok eller som med stöd av offentlighetslagen utlämnats av en myndighet. I datainsamlingsituationer som de ovannämnda bör personuppgiftslagen följas om lagen i övrigt tillämpas på det ifrågavarande släktforskningsregistret.

2.4 Vilka uppgifter får inte registreras i ett släktforskningsregister?

I ett släktforskningsregister får inte registreras känsliga uppgifter om levande personer utan dessas tillstånd.²² Med känsliga uppgifter avses personuppgifter som beskriver eller vilkas syfte är att beskriva följande:²³

- ras eller etniskt ursprung;
- samhällelig eller politisk uppfattning eller religiös övertygelse eller medlemskap i ett fackförbund. Dessa uppgifter kan behandlas, om den registrerade själv offentliggjort dem.²⁴
- en brottslig gärning eller ett straff eller någon annan påföljd för ett brott;
- hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp, vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder;
- sexuell inriktning eller beteende;
- behov av socialvård eller erhållna socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra förmåner inom socialvården.

Personbeteckningen får aldrig registreras i ett släktforskningsregister.²⁵

I ett släktforskningsregister får inte registreras oriktiga, ofullständiga eller föråldrade personuppgifter om en levande person.²⁶ Därför är det tillrådligt att man, framför allt då man har för avsikt att ge ut en släktbok, ger varje registrerad hans egna personuppgifter för kontroll, rättelse och komplettering. Då är det också i övrigt skäl att noggrant överväga om registret möjligen innehåller sådana personuppgifter som en person kan anse kränka hans privatliv.²⁷ I sådana fall bör informationsskyldigheten (se avsnitt 4.1) ovillkorligen uppfyllas.

3 Den registeransvariges skyldigheter

3.1 Aktsamhetsplikt

Den registeransvarige ska alltid – oberoende av om personuppgiftslagen tillämpas på släktforskningsregistret eller ej – behandla personuppgifterna i enlighet med lag samt iaktta aktsamhet och god informationshantering.²⁸

3.2 Planering av behandlingen av personuppgifter

Den registeransvarige bör planera behandlingen av personuppgifterna senast då personuppgiftslagen börjar tillämpas på släktforskningsregistret eller genast då det står klart att släktforskningsregistret i något skede kommer att höra till personuppgiftslagens tillämpningsområde.

Av planen bör framgå behandlingens ändamål samt varifrån personuppgifter i huvudsak samlas in och vart personuppgifter lämnas ut.²⁹ Som planeringsredskap för släktforskningsregistret rekommenderas en registerbeskrivning, eftersom den är lättanvänd, även i de fall då lagen inte förutsätter det.

3.3 Skydd av uppgifterna

Den registeransvarige ska alltid – oberoende av om personuppgiftslagen tillämpas på släktforskningsregistret eller ej – se till att personuppgifterna i registret är skyddade.³⁰ Det innebär i praktiken att obehörig åtkomst till registret (framför allt kapning av släktforskningsregister som upprätthålls med adb) förhindras.

Också då registret eller dokument som ligger till grund för registret förstörs bör den registeransvarige se till att dokumenten förstörs så effektivt att inget material hamnar i utomstående händer.

3.4 Registerbeskrivning

Den registeransvarige – släktorganisationen eller släktforskaren – ska göra upp en registerbeskrivning över släktforskningsregistret (bilaga 1)

- a) senast då personuppgiftslagen börjar tillämpas på registret eller
- b) genast då det står klart att släktforskningsregistret i något skede kommer att höra till personuppgiftslagens tillämpningsområde.

Det är ändå tillrådligt att registerbeskrivningen görs upp i ett så tidigt skede som möjligt.

I praktiken bör en släktförening vanligen göra upp en registerbeskrivning när den behandlar levande personers personuppgifter. Det är tillrådligt att släktföreningen gör upp en registerbeskrivning också för sitt medlemsregister (bilaga 2).³¹

Av registerbeskrivningen ska framgå:

- den registeransvarige och hans kontaktuppgifter samt, om den registeransvarige är en organisation, dess företrädare och hans kontaktuppgifter;
- ändamålet med behandlingen av personuppgifter;
- en beskrivning av de registrerade som grupp och de uppgifter som registreras i registret;
- vart uppgifter i huvudsak lämnas ut;
- hur skyddet av registret har organiserats.³²

Om registerbeskrivningen används som planeringsredskap för behandlingen av uppgifterna antecknas också den registrerades rättigheter (rätt till insyn, rätt att korrigera en uppgift om en själv och förbuds rätt).

Registerbeskrivningen kan underlätta forskningsarbetet och tillgången till uppgifter då uppgifter om levande personer och personer som avlidit för mindre än 50 år sedan samlas in ur myndigheternas register och arkiv. Då är det skäl att bifoga en kopia av registerbeskrivningen till beställningsbrevet eller att i beställningen anmäla en internetadress där den registeransvariges registerbeskrivning finns till påseende.

4 Den registrerades rättigheter

4.1 Information om behandlingen av uppgifter

Om personuppgiftslagen tillämpas på släktforskningsregistret bör den registeransvarige se till att den registrerade kan få information om

- den registeransvarige;
- ändamålet med behandlingen av personuppgifterna;
- vart uppgifter i huvudsak lämnas ut;
- övriga uppgifter som behövs för att utöva den registrerades rättigheter.³³

Enligt personuppgiftslagen ska den registeransvarige uppfylla sin informationsskyldighet

- a) då personuppgifter samlas in och registreras eller,
- b) om uppgifterna samlas in på annat sätt än av den registrerade själv och avsikten är att lämna ut uppgifterna, senast då uppgifterna första gången lämnas ut.³⁴

I praktiken innebär detta att en släktforskare då han samlar in personuppgifter av släktens medlemmar bör informera dessa om att uppgifterna registreras i ett personregister. Om släktforskaren samlar in uppgifter till exempel ur befolkningsböcker och avsikten är att överlåta släktforskningsregistret åt en släktförening för publicering, bör informationsskyldigheten uppfyllas senast i det här skedet.

När informationsskyldigheten uppfylls räcker det att den registeransvarige aktivt arbetar för den registrerades möjlighet att få kännedom om släktforskningsregistret. Det bör noteras att den som ger ut en släktpublikation inte behöver be om tillstånd att publicera uppgifterna, utan informera om att personen registrerats i ett släktforskningsregister.

Kännedom om ett släktforskningsregister kan ges den registrerade på olika sätt. De mest uttömmande sätten är att ta kontakt per telefon och skicka e-post eller brev till varje familj. Det är också effektivt att samtidigt publicera registerbeskrivningen på släktforskarens eller släktorganisationens webbplats. Det är också möjligt att sätta in en annons till exempel i lokaltidningen.

Det är skäl att informera om en släktorganisationens släktforskningsregister i medlemstidningen eller medlemsbladet. Det är tillrådligt att sprida ut kännedom om släktforskningsregistret också i släktgrenarna och familjerna, så att släktens medlemmar för kännedomen framåt åt andra medlemmar, eller via något annat nätverk via så många kanaler som möjligt.

Det är tillrådligt att uppfylla informationsskyldigheten så fullständigt som möjligt till exempel vid ett tillfälle i slutskedet av släktboksprojektet. Då kan man i ett brev till alla familjer be om tilläggsuppgifter om personerna, fotografier och annat material, berätta om släktföreningens verksamhet och marknadsföra boken på förhand och samtidigt informera om släktforskningsregistret. Om den registeransvarige får veta (till exempel ur befolkningsdatasystemet) att någon av de registrerade förhåller sig negativt till användning av hans personuppgifter i släktforskning, bör sådana personer ovillkorligen informeras.

Informationsskyldigheten kan lämnas uppfylld om det är omöjligt eller kräver oskäligt besvär.³⁵ Som oskäligt besvär räknas ett stort antal registrerade³⁶ eller att kontaktuppgiften måste skaffas på annat sätt än ur befolkningsdatasystemet (till exempel för personer som flyttat utomlands).

4.2 Rätt till insyn

Den registrerade har rätt att få veta vilka uppgifter om honom som har registrerats i ett släktforskningsregister.³⁷ Kontrollen av uppgifterna kan till exempel ske så att den registeransvarige skriver ut de uppgifter som registrerats om den registrerade själv och hans familj och skickar dem åt honom per post.

4.3 Rättelse av en uppgift

Den registeransvarige bör på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad uppgift i ett släktforskningsregister.³⁸

4.4 Förbuds rätt

Den registrerade har rätt att förbjuda den registeransvarige att behandla uppgifter som gäller honom själv.³⁹ När den registrerade använder sin förbuds rätt ska den registeransvarige anteckna förbudet och dess omfattning i släktforskningsregistret. Det är ändå tillrådligt att diskutera med den som använt sin förbuds rätt och försöka få lov att behandla åtminstone vissa personuppgifter.

Den registrerade har rätt att dra tillbaka förbudet att behandla hans uppgifter, vilket bör antecknas i släktforskningsregistret.

När ett släktforskningsregister eller en del av det offentliggörs till exempel som en släktbok, får den person som använt sin förbuds rätt inte kunna identifieras i boken. Då kan man beroende på situationen använda sådana beteckningssätt som kön och födelseår (t.ex. ”man f. 1946”) eller ”personen har förbjudit att uppgifterna används” eller ”N. N.”

Om en person i den undersökta släkten använder sin förbuds rätt gäller det också uppgifterna om hans make och hans minderåriga barn. Däremot kan en levande person inte använda förbuds rätt för en avlidens persons personuppgifter.

5 Specialfall

5.1 Förhållandet mellan ett personregister och en släktpublikation

Personuppgiftslagen gäller inte publikationsverksamhet. När det gäller släktpublikationer kommer ändå bestämmelserna i personuppgiftslagen indirekt att tillämpas om publikationen innehåller släkttavlor⁴⁰ med uppgifter om levande personer. Då bildar släkttavloras bakgrundsmaterial ett personregister som lyder under personuppgiftslagen.

Däremot tillämpas lagen inte på

- a) bakgrundsmaterialet till en publikation i prosaform som inte innehåller släkttavlor, även om verket innehåller personuppgifter och inte heller på
- b) bakgrundsmaterialet till de prosaformade delarna i en publikation som innehåller släkttavlor.⁴¹

De redaktionella register som nämns i personuppgiftslagen är sådana personregister som är avsedda att användas endast i ett massmediums redaktionella arbete och som inte är tillgängliga för andra.⁴²

När levande personers personuppgifter läggs ut i ett öppet nätverk (internet) bör man ta i beaktande om det är frågan om elektronisk spridning av personregister eller en nätpublikation.⁴³ När personuppgifter flyttas från ett släktforskningsregister till ett öppet nätverk förändras ändamålet med behandlingen av uppgifterna och då bör man enligt personuppgiftslagen be varje person om tillåtelse att sprida hans uppgifter.⁴⁴

Ett kännetecken på en nätpublikation är att den har en lagenlig ansvarig redaktör. En nätpublikation liksom publicering på cd- eller dvd-skivor⁴⁵ lyder under samma lagstiftning som tryckalster, det vill säga de anvisningar som getts i de två första styckena i detta kapitel. När man har för avsikt att publicera uppgifter ur ett släktforskningsregister i en nätpublikation är det bra att nämna detta i registerbeskrivningen. Dessutom är det ytterst tillrådligt att informera alla levande personer om saken.

I en släktpublikation är det skäl att iaktta särskild försiktighet när det gäller känsliga uppgifter om avlidna personer. På dem är det skäl att tillämpa minst den sekretesstid på 50 år som föreskrivs i offentlighetslagen.⁴⁶ Också efter den här tidsrymden är det tillrådligt att diskutera med den avlidnes barn om hur de vill att uppgifter som de uppfattar som känsliga framförs i släktpublikationen.

5.2 Ett fotografi som personuppgift

Enligt personuppgiftslagens definition på personuppgift uppfattas också ett fotografi som en personuppgift. Då får den registrerade själv avgöra om bifogandet av ett fotografi till ett släktforskningsregister, om registret i övrigt hör till personuppgiftslagens tillämpningsområde.⁴⁷ Enligt vedertagen rättspraxis kan en person ändå bestämma endast om en bild där han avbildats ensam, men inte om en gruppbild.

5.3 Tidningsurklippssamling

Personuppgiftslagen tillämpas inte på tidningsurklippböcker eller på annat material som publicerats i ett massmedium som sådant.⁴⁸ Däremot bör personuppgiftslagen tillämpas till exempel på levande personers personuppgifter som samlats in ur dagstidningar och registrerats i ett släktforskningsregister, om släktforskningsregistret i övrigt hör till personuppgiftslagens tillämpningsområde.

5.4 Behandling av personuppgifter på uppdrag av någon annan

När levande personers personuppgifter behandlas på uppdrag av någon annan, bör uppdragsgivaren och uppdragstagaren på förhand noggrant och skriftligt komma överens om skyldigheterna och ansvarsfördelningen gällande registret samt hur de i de olika skedena av till exempel ett släktboksprojekt ser till att kraven i personuppgiftslagen följs. I uppdragsavtalet bör särskilt beaktas vem som ansvarar för släktforskningsregistret efter projektet.

5.5 Utlämnande av personuppgifter till utlandet

Om man ämnar lämna ut uppgifter ur släktforskningsregistret till utlandet bör det nämnas i ifrågavarande punkt i registerbeskrivningen.

Personuppgifter kan utlämnas till länder utanför EU och EES endast då mottagarlandets dataskydd är på adekvat nivå. På dataombudsmannens webbplats finns en lista över de länder som uppfyller det här kravet. När uppgifter utlämnas till länder där ett adekvat dataskydd inte kan garanteras (till exempel USA) bör personerna ge tillstånd att utlämna uppgifterna.⁴⁹

5.6 Arkivering av släktforskningsregister

När ett manuellt släktforskningsregister har flyttats till ett myndighetsarkiv som en del av ett privat arkiv lyder det under lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Om utlämnande av uppgifter bestäms enligt bestämmelserna i offentlighetslagen om inte annat bestäms i privatarkivets överlåtelseavtal.⁵⁰ Även på släktforskningsregister som flyttats till andra arkiv än myndighetsarkiv (till exempel hembygdsarkiv) är det skäl att tillämpa offentlighetslagen.

Det är skäl att bestämma om arkiveringen av släktforskningsregistret i släktorganisationens regler.

Bilaga 1**REGISTERBESKRIVNING FÖR SLÄKTFORSKNINGSREGISTER****Personuppgiftslagen (523/99) 10 §**

Datum:

1 Registeransvarig [släktorganisation eller släktforskare]

Namn:

Kontaktuppgifter:

2 Personer som ansvarar för registerärenden

Namn:

Position i släktorganisationen, ansvarsområde:

Kontaktuppgifter:

3 Registrets namn

Meikäläinens Släktförenings släktforskningsregister

Matti Meikäläinens släktforskningsregister

4 Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Släktforskning och utgivning av släktpublikation enligt släktorganisationens regler

Släktforskning.

Släktforskning och utgivning av släktpublikation.

Släktforskning och utgivning av släktpublikation på uppdrag av någon annan.

5 Registrets innehåll

Om personerna i de undersökta släkterna och deras makar:

- namn, födelsedatum och -ort, vigseldatum och -ort, dödsdatum och -ort, grad och yrke;
- övriga uppgifter som behövs för släktforskningen;
- adressuppgifter;
- uppgifter om tillstånd och förbud under särskilt skydd.

6 Registrets huvudsakliga informationskällor

Huvudsakliga informationskällor:

- befolkningsdatasystemet;
- annat arkivmaterial och myndighetsregister;
- tryckta källor;
- uppgifter av släktmedlemmar.

7 Huvudsakligt utlämnande av uppgifter

Ur registret utlämnas uppgifter endast för släktforskningsändamål. Uppgifter ur registret kan flyttas utomlands enligt anvisningarna från dataombudsmannens byrå.

8 Principer för skydd av registret

Det adb-baserade och manuella registret skyddas enligt lagstiftningen och kraven på gott dataskydd (manuellt material i låst utrymme). Levande personers känsliga uppgifter behandlas endast med tillstånd av den registrerade.

9 Beaktande av den registrerades rättigheter

Den registrerade ges möjlighet att på begäran granska sina egna uppgifter. Oriktiga, onödiga, bristfälliga eller föråldrade uppgifter rättas, utplånas eller kompletteras. På den registrerades begäran behandlas eller utlämnas inte uppgifter om honom. Förbud eller upphävande av förbud antecknas i registret.

Bilaga 2**REGISTERBESKRIVNING FÖR MEDLEMSREGISTER****Personuppgiftslagen (523/99) 10 §**

Datum:

1 Registeransvarig

Meikäläinens släktförening rf

Kontaktuppgifter: ordförande, viceordförande och sekreterare

2 Person som ansvarar för registerärenden

Ansvarsperson för medlemregistret:

Kontaktuppgifter:

3 Registrets namn

Meikäläinens Släktförening rf:s medlemsregister

4 Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Förteckning över föreningens medlemmar enligt 11 § i föreningslagen.

5 Registrets innehåll

Medlemmarnas namn, födelsedatum, födelseort, adress, hemort, telefonnummer, e-postadress, datum för anslutning till och utskrivning ur föreningen samt uppgifter om anslutnings- och medlemsavgifter och indrivningar.

Medlemsgrupper enligt föreningens stadgar såsom hedersordförande och hedersmedlemmar, ordinarie medlemmar, frimedlemmar, understödande medlemmar och organisationsmedlemmar samt övriga nödvändiga uppgifter som föreningen beslutat om.

6 Registrets huvudsakliga informationskällor

Uppgifter som erhållits av medlemmarna, deras närstående och avlidna personers anhöriga och ur offentliga källor.

Uppgifter ur bokföringen om betalda medlemsavgifter och andra avgifter till föreningen.

7 Huvudsakligt utlämnande av uppgifter och överföring av uppgifter till länder utanför EU eller EES

Ur registret utlämnas uppgifter endast åt föreningens styrelsemedlemmar eller genom särskilt styrelsebeslut åt en föreningsmedlem som bett om uppgifter.

8 Principer för skydd av registret

Endast den person som ansvarar för släktföreningens medlemsärenden har tillgång till de uppgifter som registrerats med hjälp av adb och rätt att förändra, lägga till och avlägsna uppgifter. Uppgifterna förvaras enligt god praxis, gott dataskydd och lagstiftningens krav, utom räckhåll för utomstående.

Referenser

- ¹ Personuppgiftslagen (Puppl, 523/1999) 1 §.
- ² Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (MyndOffL, 621/1999) 24 och 31 §.
- ³ Puppl 3 § 1 mom. 3 punkten; ”Yttrande 4/2007 om begreppet personuppgifter. Arbetsgruppen för skydd av personuppgifter. Antaget 20.6.2007”. Sidorna 3–24. http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_fi.pdf (6.5.2008).
- ⁴ Puppl 3 § 1 mom. 2 punkten.
- ⁵ Puppl 3 § 1 mom. 5 punkten.
- ⁶ Puppl 18 § 1 och 2 mom.
- ⁷ Puppl 3 § 1 mom. 3 punkten.
- ⁸ Puppl 3 § 1 mom. 4 punkten.
- ⁹ Puppl 42 §. I rättsprocesser har uppförandekodexar inte samma juridiska status som lagar, utan s.k. *soft law*-status (”mjuk lag”). Se Sari Niku-Paavo, ”Mitä käytännössä ovat?”. *Tietosuoja* 1/2003 (18–21).
- ¹⁰ ”Påföljdssystemet enligt personuppgiftslagen”. <http://www.tietosuoja.fi/9123.htm> (6.5.2008).
- ¹¹ Puppl 8 § 1 mom. 1 och 5 punkten.
- ¹² Puppl 18 § 1 mom.
- ¹³ Puppl 7 §.
- ¹⁴ Puppl 2 § 3 mom.; Dataskyddsdirektivet artikel 3.2.
- ¹⁵ Här används avsiktligen det vaga begreppet närmaste krets, eftersom dess innehåll bestäms utifrån den registeransvarige och varje registeransvarige själv bestämmer vilka personer som hör till hans närmaste krets. Till den närmaste kretsen torde kunna räknas åtminstone släktforskarens make, barn och deras familjer, syskon med familjer, föräldrar, vänner osv.
- ¹⁶ EG-domstolen 6.11.2003 ärende C-/01/01.
- ¹⁷ Puppl 18 § 1 mom.; RP 96/1998 motiveringar. I regeringens proposition konstateras att de ”uppgifter som [...] behövs för att individualisera en person” som nämns i 18 § i personuppgiftslagen närmast är de uppgifter som listas i personregisterförordningens 2 a § dvs. namn, födelsedatum och -ort, vigseldatum, dödsdatum och -ort, grad och yrke.
- ¹⁸ Puppl 18 § 1 mom. ”övriga personuppgifter som behövs för släktforskningen” går förbi relevanskravet i Puppl 9 § 1 mom.
- ¹⁹ Puppl 18 § 1 mom.; RP 96/1998 motiveringar.
- ²⁰ Puppl 9 § 2 mom.
- ²¹ Puppl 18 § 2 mom.
- ²² Puppl 11 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten.
- ²³ Puppl 11 §.
- ²⁴ Puppl 12 § 1 mom. 2 punkten.
- ²⁵ Puppl 13 §.
- ²⁶ Puppl 9 § 2 mom.
- ²⁷ Strafflagen 24 kap. 8 § 1 mom. ”Den som obehörigen 1) genom ett massmedium eller 2) genom att på något annat sätt göra tillgängligt för ett stort antal människor framför en uppgift, antydan eller bild som gäller någons privatliv så att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkte eller utsätta honom eller henne för missaktning, skall för spridande av information som kränker privatlivet dömas till böter eller fängelse i högst två år.”
- ²⁸ Puppl 5 §.
- ²⁹ Puppl 6 §.
- ³⁰ Puppl 32 §, lagändring 1.11.2007.
- ³¹ ”En förenings medlemsförteckning och personuppgiftslagen”. <http://www.tietosuoja.fi/7403.htm> (6.5.2008).
- ³² Puppl 10 § 2 mom.
- ³³ Puppl 24 § 1 mom.
- ³⁴ Puppl 24 § 1 mom.
- ³⁵ Puppl 24 § 2 mom. 2 punkten.
- ³⁶ Puppl 24 § 2 mom. 3 punkten; RP 96/1998 motiveringar.
- ³⁷ Puppl 26 § 1 mom. Se anvisningar från dataombudsmannens byrå <http://www.tietosuoja.fi/11195.htm>.
- ³⁸ Puppl 29 § 2 mom.
- ³⁹ Puppl 24 § 1 mom.
- ⁴⁰ Med släkttavla avses här en helhet som hör till presentationen av släktforskningsresultat, vanligen bestående av en familjs medlemmar och deras personuppgifter.
- ⁴¹ Puppl 2 § 5 mom.; RP 96/1998 motiveringar.
- ⁴² Puppl 2 § 4 mom.; RP 96/1998 motiveringar.
- ⁴³ ”Skydd av privatlivet på Internet - Ett integrerat förhållningssätt till dataskydd på Internet”. Arbetsdokument. Artikel 29 - Arbetsgruppen för dataskydd. Antaget 29.11.2000. <http://ec.europa.eu/justicehome/fsj/privacy/docs/wpdocs/2000/wp37fi.pdf> (6.5.2008); ”Direktiv om integritet och elektronisk kommunikation”. Särskilt artiklarna 2–5. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0058:FI:HTML> (6.5.2008).
- ⁴⁴ Puppl 8 § 1 mom. 1 punkten
- ⁴⁵ Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) 2 § 1 mom. 4 punkten. I lagen definieras publikation som ett tryckalster, en dataskiva eller någon annan genom mångfaldigande framställd upptagning av text, ljud eller bild, som har gjorts tillgänglig för allmänheten.
- ⁴⁶ MyndOffL 31 § 2 mom. Enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är sekretesstiden för känsliga uppgifter 50 år räknat från personens död.
- ⁴⁷ Puppl 3 § 1 mom.
- ⁴⁸ Puppl 2 § 4 mom. RP 96/1998 motiveringar.
- ⁴⁹ ”Översändande av personuppgifter till utlandet enligt personuppgiftslagen”. <http://www.tietosuoja.fi/9230.htm> (6.5.2008).
- ⁵⁰ Puppl 35 § 1 mom. Arkivverkets direktiv 21.10.2002 (275/60/02), punkt 3.3.